

१मीयमानः,	माप्यमानः,	मित्स्यमानः,	मेमीयमानः ;
मायः, २आमः,	मापः,	मित्सः,	मेमीयः ;
मातुम्,	मापयितुम्,	मित्सितुम्,	मेमीयितुम् ;
३प्रमा-उपमा-अनुमा, प्रमितिः,	मापना, मित्सा,		मेमीया ;
प्रमाणम्,	मापनम्,	मित्सनम्,	मेमीयनम् ;
मित्वा,	मापयित्वा,	मित्सित्वा,	मेमीयित्वा ;
४प्रमाय,	प्रमाप्य,	प्रमित्स्य,	प्रमेमीय्य ;
मायम् २, }	मापम् २, }	मित्सम् २, }	मेमीयम् २ ; }
मित्वा २, }	मापयित्वा २, }	मित्सित्वा २, }	मेमीयित्वा २ ; }
५मेरुः,	६मात्रा,	७मासः ।	

1. यगन्ताच्छानशि ईकारे मीयमानः इति सिद्धयति । क्षीरस्वामी तु 'धुमास्था—' (6-4-66) इति सूत्रे नास्य धातोर्ग्रहणमिति 'सर्वत्र हि यामाग्रहणं लुग्विकरणस्य णत्ववर्जम्' इति वचनं किञ्चिदुपादाय मायते इति यकि रूपं साधितवान् भाष्यादिषु नैतादृशं वचनमुपलभ्यते । प्रक्रियाकौमुदीकारं वर्जयित्वा सर्वेऽपि 'गामादाग्रहणेऽप्यविशेषः' (परि. 116) इति परिभाषामवलम्ब्य 'धुमास्था—' (6-4-66) इत्यादिषु सर्वत्र माग्रहणेऽप्यस्यापि ग्रहणमिच्छन्ति । स्पष्टमिदं माधवधातुवृत्त्यादिषु ।
2. आ = समन्तात् मीयतेऽनेति आमः = अपक्वपदार्थः । अधिकरणे 'घञर्थे कविधानम्—' (वा. 3-3-58) इति कप्रत्यये, आकारलोपे रूपमेवम् ।
3. स्त्रियां भावादौ, 'आतश्चोपसर्गे' (3-3-106) इति क्तिन्नपवादोऽङ्प्रत्ययः । 'आतो लोप इति च' (6-4-64) इत्याकारलोपे अदन्तत्वेन टापि प्रमा, उपमा इत्यादिकं सिद्धयति । प्रमितिः, उपमितिः, अनुमितिः इत्यादयस्तु बाहुलकात् क्तिनि सिद्धयन्तीति ज्ञेयम् ।
4. समासे क्त्वाप्रत्ययस्य ल्यबादेशे, 'न ल्यपि' (6-4-69) इतीकारनिषेधः ।
5. 'मापो हरी च' (द. उ. 1-157) इति रुप्रत्यये ईकारे चान्तादेशे गुणे रूपमेवम् । माति सूर्येन्दुभ्यामिति मेरुः = सुरगिरिः ।
6. 'हुयामा—' (द. उ. 8.84) इति ऋप्रत्यये रूपमेवम् । मीयतेऽनेनेति मात्रा = अल्पपरिमाणम् ।
7. मातीत्यर्थे 'मासश्च' (द. उ. 9.27) इति सप्रत्ययो निपात्यते । मासः = त्रिंशद्दिनपरिच्छिन्नः कालविशेषः ।